

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem łącznym z dnia 5 czerwca 2017 r. wydanym w sprawie o sygn. akt IX K 1502/16 w stosunku do skazanego M. S.:

1. na mocy art. 91 § 2 k.k. połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec niego wyrokami opisanymi szczegółowo w pkt VI, VII i VIII części wstępnej tego wyroku i wymierzył skazanemu karę łączną 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności;
2. na mocy art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w pkt 1 wyroku kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okres zatrzymania w sprawie III K 1454/14 od dnia 5 listopada 2014 r. do dnia 7 listopada 2014 r., to jest okres 3 dni;
3. na mocy art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. połączył kary grzywny orzeczone wobec skazanego wyrokami opisanymi w pkt VI i VII części wstępnej tego wyroku i wymierzył skazanemu karę łączną 74 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł;
4. na mocy art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w pkt 3 kary łącznej grzywny zaliczył skazanemu wykonane w formie zastępczej kary pozbawienia wolności w okresie od 22 stycznia 2016 r. do dnia 13 lutego 2016 r. 44 stawki dzienne grzywny w sprawie III K 1454/14 oraz wykonane w formie zastępczej kary pozbawienia wolności w okresie od 18 lutego 2016 r. do 4 marca 2016 r. 30 stawek dziennych grzywny w sprawie IX K 1355/14 i uznał karę łączną grzywny za wykonaną w całości;
5. na mocy art. 576 § 1 k.p.k. ustalił, że pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w połączonych wyrokach, a nie objęte wyrokiem łącznym, podlegają odrębnemu wykonaniu;
6. na mocy art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego obejmującego kary orzeczone wyrokami opisanymi szczegółowo w pkt I, II, III, IV, V i IX części wstępnej tego wyroku;
7. na mocy art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokat M. Ł. wynagrodzenie w kwocie 120 zł, powiększone o podatek VAT w kwocie 27,60 zł, łącznie kwotę 147,60 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu;
8. na mocy art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od zapłaty wydatków poniesionych w postępowaniu w sprawie o wydanie wyroku łącznego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku wywiódł obrońca, który zaskarżył wyrok na korzyść skazanego w części dotyczącej zawartego w pkt 1 orzeczenia o karze łącznej, zarzucając temu wyrokowi:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający istotny wpływ na jego treść, polegający na nieuwzględnieniu przesłanek przemawiających za przyjęciem zasady absorpcji przy wymiarze kary łącznej;
2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający istotny wpływ na jego treść, polegający na błędnym określeniu górnej granicy możliwej do wymierzenia kary łącznej – w wymiarze 4 lat i 9 miesięcy – w miejsce wymiaru 4 lat i 6 miesięcy;
3. rażąco niewspółmierność kary wymierzonej z pominięciem dyrektyw jej wymiaru wskazanych w art. 86 k.k., poprzez orzeczenie kary łącznej w wymiarze 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy wymierzenie kary łagodniejszej byłoby wystarczające z punktu widzenia celów zapobiegawczych i wychowawczych.

Podnosząc powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie skazanemu kary łącznej w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności, tj. najwyższej kary jednostkowej podlegającej łączeniu, względnie o

wymierzenie kary łącznej w niższym wymiarze, uwzględniającym w większym stopniu zastosowanie zasady absorpcji. obrońca wniósł nadto o zasądzenie na jego rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Okręgowy stwierdził, co następuje:

Apelacja obrońcy nie zasługiwała na uwzględnienie.

Jako że zarzuty podniesione w pkt 1 i 3 wywiedzionego środka odwoławczego są ze sobą funkcjonalnie powiązane, zasadne było ich łączne rozpoznanie, którego wyniki przedstawione zostaną w dalszej części uzasadnienia.

W zakresie natomiast zawartego w pkt 2 apelacji zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych należy zauważyć, że jest on oczywiście niesłuszny. Formułując go, obrońca oskarżonego zwrócił uwagę, że poszczególne kary pozbawienia wolności wymierzone wobec oskarżonego, a następnie połączone przez Sąd Rejonowy, wynoszą odpowiednio: 1 rok, 2 lata oraz 1 rok i 6 miesięcy. W konsekwencji zatem, w ocenie skarżącego, górna granica możliwej do orzeczenia kary łącznej wyznaczona sumą tych kar wynosiła 4 lata i 6 miesięcy, nie zaś 4 lata i 9 miesięcy. Jak się jednak wydaje, apelujący stracił z pola widzenia, że Sąd meriti, po przeprowadzeniu w tym zakresie kompleksowej analizy, w sposób prawidłowy zdecydował się na zastosowanie przepisów regulujących orzekanie w przedmiocie kary łącznej w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r., czego zresztą skarżący nie kwestionuje. Zgodnie z obowiązującym wówczas art. 85 k.k. podstawę wymierzenia kary łącznej stanowiły kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa. W tym świetle nie budziło wątpliwości, że podstawą orzeczenia kary łącznej w każdym wypadku były kary jednostkowe orzeczone za przestępstwa pozostające w zbiegu realnym, nie zaś kary łączne.

Podnosząc zaś powyższy zarzut, apelujący nie wziął pod uwagę, że wymierzona w wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 18 lutego 2016 r., sygn. akt IX K 1161/15 kara 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności stanowiła karę łączną, którą objęte zostały kara 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności orzeczone za ciąg przestępstw z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 i art. 270 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz kara 5 miesięcy pozbawienia wolności orzeczone za przestępstwo z art. 272 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Tym samym te kary jednostkowe powinny być brane pod uwagę przy ustalaniu granic możliwej do wymierzenia kary łącznej i słusznie ich wysokość uwzględnił Sąd I instancji.

Biorąc zatem pod uwagę, w ślad za Sądem meriti, że połączeniu węzłem kary łącznej podlegały kary 1 roku pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 16 grudnia 2014 r., sygn. akt IX K 1355/14, 2 lat pozbawienia wolności orzeczone wyrokiem tego samego sądu z dnia 7 maja 2015 r., sygn. akt III K 1454/14 oraz kary pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 4 miesięcy oraz 5 miesięcy orzeczone wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 18 lutego 2016 r., sygn. akt IX K 1161/15, kara łączna pozbawienia wolności mogła zostać wymierzona w granicach od 2 lat (najniższa z kar podlegających łączeniu) do 4 lat i 9 miesięcy (suma tych kar) i w takich granicach poruszał się Sąd meriti.

Z tych względów zarzut podniesiony w pkt 2 apelacji obrońcy nie mógł zostać uwzględniony.

Nie zasługują także na aprobatę zarzuty obrońcy skazanego, w których kwestionuje on zastosowanie przez Sąd I instancji zasady asperacji przy połączeniu omawianych kar, co doprowadzić miało do rażącej niewspółmierności orzeczonej kary łącznej.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 86 § 1 k.k. Sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy. Jak to już wyżej wskazano, w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy, wymierzając karę łączną pozbawienia wolności obejmującą kary orzeczone we wskazanych wyżej wyrokach, mógł wymierzyć ją w granicach od 2 lat (przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji) do 4 lat i 9 miesięcy (przy zastosowaniu zasady kumulacji). Z porównania powyższych granic możliwej do orzeczenia kary łącznej z karą wymierzoną wynika, że Sąd meriti kierował się zasadą asperacji. Sąd odwoławczy w pełni to stanowisko popiera.

Należy podkreślić, że wysokość kary łącznej uzależniona jest od bliskości podmiotowej, przedmiotowej i czasowej popełnionych przestępstw, a także od rodzaju i rozmiaru wyrządzonej szkody, pobudek i sposobu działania sprawcy, jego właściwości i warunków osobistych, sposobu życia przed wkroczeniem na drogę przestępstwa i późniejszego jego zachowania, a nadto konieczne jest uwzględnienie dyrektyw karania określonych w art. 53 § 1 k.k., w tym zwłaszcza względów na prewencję ogólną i indywidualną. Zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie zauważa się, że niezależnie od możliwości zastosowania przy wymiarze kary łącznej zasady pełnej absorpcji, asperacji, jak i zasady pełnej kumulacji, oparcie wymiaru kary na zasadzie absorpcji lub kumulacji traktować należy jako rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczególnego uzasadnienia. Natomiast priorytetową zasadą wymiaru kary łącznej powinna być zasada asperacji (por. wyrok SN z 2 grudnia 1975 r. Rw 628/75, OSNKW 1976/2/33, wyrok SA w Katowicach z dnia 13 listopada 2003 r., II AKa 339/03, LEX nr 183336) zastosowana w niniejszej sprawie. Zasadę całkowitej absorpcji stosować należy wyjątkowo albo wtedy gdy wszystkie czyny wykazują bardzo bliską więź podmiotową i przedmiotową, albo orzeczone za niektóre czyny kary są tak minimalne, że w żadnym stopniu nie mogłyby rzutować na karę łączną, albo też istnieją jakieś szczególne okoliczności dotyczące osoby skazanego (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 20 maja 2008 r., sygn. akt II AKa 129/08, Biul. SAKa 2008/3/8; wyrok SA w Łodzi z dnia 28 lutego 2008 r., sygn. akt II AKa 246/07, Prok.i Pr.-wkł. 2009/10/34), zwłaszcza odnoszące się do jego postawy po wydaniu poszczególnych wyroków skazujących.

Mając powyższe rozważania w polu widzenia należy stwierdzić, że Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia szczegółowo wskazał, czym kierował się, ferując wysokość kary łącznej. Analiza rozumowania Sądu w tym zakresie prowadzi do wniosku, że w sposób prawidłowy uwzględnił on okoliczności podmiotowe i przedmiotowe czynów, za które M. S. został skazany, w tym zwłaszcza zachodzące między nimi związki. Nie sposób zgodzić się w tym miejscu ze skarżącym, który argumentował, że Sąd I instancji w sposób nienależyty uwzględnił okoliczności takie jak tożsamość kwalifikacji prawnej przestępstw popełnionych przez skazanego czy zachodząca między nimi bliskość czasu i miejsca oraz sposobu ich popełnienia. Wbrew temu stanowisku, Sąd Rejonowy uwzględnił relatywnie bliski związek pomiędzy czynami przypisanymi oskarżonemu w wyrokach Sądu Rejonowego w Gliwicach wydanych w sprawach o sygn. akt III K 1454/14 oraz IX K 1355/15, powołując się na tożsamość kwalifikacji prawnej obu przestępstw, podobny sposób działania przy ich popełnieniu oraz fakt, że do ich popełnienia doszło w stosunku bliskim czasie czterech miesięcy. Okoliczności te niewątpliwie przemawiać powinny za zastosowaniem przy wymiarze kary łącznej zasady absorpcji, podobnie jak i bliski związek czasowy oraz podobny sposób działania zachodzący pomiędzy czynami przypisanymi skazanemu w wyroku wydanym w sprawie IX K 1161/15. Przeciwno zastosowaniu tej zasady przemawiał jednak szereg innych okoliczności, na które już uwagi nie zwrócił skarżący. Przede wszystkim wskazać tu trzeba na fakt, że pomiędzy czynami, za które M. S. został skazany w wyroku IX K 1161/15, a przestępstwami kradzieży, zachodziła znaczna rozbieżność, albowiem zostały one popełnione w rocznym odstępie czasowym. Istotne znaczenie ma również i ta okoliczność, że czyny skierowane przez skazanego przeciwko mieniu, choć przedmiotowo do siebie podobne, to jednak były odmiennego charakteru – skazany godził w mienie innych podmiotów i to na różne sposoby. Podkreślić wreszcie trzeba, co słusznie uczynił Sąd Rejonowy, że czyny skazanemu wymierzone były nie tylko przeciwko mieniu, ale godziły także w inne dobro prawne, jakim jest wiarygodność dokumentów.

Słusznie Sąd meriti wziął również pod uwagę warunki i właściwości osobiste dotyczące samego skazanego oraz jego sposób życia przed popełnieniem przestępstw oraz po ich popełnieniu. Należy tu wskazać przede wszystkim na wielokrotną karalność M. S., który był karany zarówno przed, jak i po wydaniu wyroków objętych wyrokiem łącznym, i to za przestępstwa popełnione w warunkach recydywy specjalnej podstawowej określonej w art. 64 § 1 k.k., a jak również i to, że wobec skazanego stosowane były środki probacyjne w postaci warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonych kar pozbawienia wolności, które jednak nie przyniosły pożądanego rezultatu, skoro kary te zostały zarządzone do wykonania. Z opinii o skazanym z Zakładu Karnego w Z. wynika, że z uwagi na krótki dotychczasowy pobyt skazanego w warunkach więziennych trudno jest w pełni obiektywnie określić jego zaangażowanie w proces resocjalizacji. Wskazane okoliczności, oceniane w kontekście celów wychowawczych i zapobiegawczych, jakie kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego i do społeczeństwa, doprowadzić musiały do wniosku, że M. S. jest sprawcą niepoprawnym, wobec którego konieczne jest wdrożenie odpowiednio długiego procesu resocjalizacyjnego.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że zastosowanie zasady asperacji przy wymiarze kary łącznej znajduje w pełni uzasadnienie w okolicznościach niniejszej sprawy, zaś żaden z argumentów powołanych przez apelującego nie miał tej wagi, by skłonić Sąd odwoławczy do zastosowania zasady pełnej absorpcji. Wymierzona przy tym kara łączna 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności jawi się jako prawidłowa i umożliwiająca osiągnięcie stawianych wobec niej celów. W szczególności nie sposób uznać, że jest to kara rażąco niesprawiedliwa, jako że o takiej można mówić tylko wtedy, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd pierwszej instancji, a karą, jaka zostałaby wymierzona w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych w judykaturze oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego (por. wyrok SN z dnia 14 listopada 1973 r., III KR 254/73, OSNPG 1974, nr 3-4, poz. 51). Dla uznania, że tego rodzaju zarzut jest trafny, konieczne jest przy tym stwierdzenie, że kara wymierzona została z przekroczeniem granic swobodnego uznania sędziowskiego i jest niewspółmierna w stopniu oczywistym i rażącym (por. wyrok SA w Krakowie z dnia 14 października 2008 r., II AKA 132/08, LEX nr 484814, wyrok SN z dnia 30 września 2003 r., SNO 56/03, LEX nr 471890). W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie przekroczył w/w granic, wymierzona kara mieści się w ustawowych granicach, zaś apelujący nie przywołał żadnych okoliczności, które doprowadzić by mogły do wniosku o rażącej niewspółmierności kary łącznej orzeczonej wobec skazanego.

Wobec tego zaskarżony wyrok należało utrzymać w mocy, o czym Sąd odwoławczy orzekł w pkt 1 wyroku.

Uwzględniając obecną sytuację skazanego, w tym zwłaszcza perspektywę długoletniego pozbawienia wolności, Sąd na zasadzie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od obowiązku zapłaty kosztów postępowania odwoławczego, obciążając jednocześnie wydatkami Skarb Państwa.

W wywiedzionej apelacji obrońca skazanego wniósł jednocześnie o zasądzenie na jego rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym, jednak wniosek taki nie zasługiwał na uwzględnienie. Zgodnie bowiem z utrwalonym poglądem, sama czynność sporządzenia środka odwoławczego uznawana jest za czynność postępowania pierwszoinstancyjnego, za które nie przysługuje dodatkowe wynagrodzenie. Przepisy rozporządzenia z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.) nie przewidują wynagrodzenia dla obrońcy z urzędu za samo postępowanie międzyinstancyjne (por. postanowienie SN z dnia 26 lipca 2016 r., II KZ 22/16, LEX nr 2075708). Wynagrodzenie należałoby się zatem obrońcy z urzędu tylko wówczas, gdyby nie występował on przed sądem pierwszej instancji, który wydał orzeczenie od którego sporządził apelację, bądź też gdyby co najmniej wziął udział w rozprawie, podczas której apelacja ta była rozpoznana, czego jednak nie uczynił. Z tych względów brak było podstaw do zasądzenia kosztów na rzecz obrońcy z urzędu.